

ברכות לא. (ש4 מהסוף) עד לב. (סוף העמוד)

ביאורי מושגים

'דיברה תורה כלשון בני אדם' - ר' עקיבא ור' ישמעאל נחלקו כיצד יש ללמוד מהתורה. ר"ע למד מכל תג ותג ומכל ריבוי וריבוי. ר' ישמעאל הניח שהתורה נכתבה בלשון אנושית לכן לא ניתן לדקדק מכל ריבוי - 'דיברה תורה כלשון בני אדם'.
מה שמעניין מאוד בסוגיא הוא השימוש שעושה ר' עקיבא ב'נשק' של ר' ישמעאל. ר"ע טוען כלפי הלימוד של ר' ישמעאל שאין ללמוד ממנו כיוון ש'דיברה תורה...'
ככל הנראה ר' עקיבא הסכים שבספרי הנביאים לא ניתן לדרוש תגים כפי שאנו עושים בתורה.

ההלכות שנלמדו מתפילת חנה

1. צריך לכוון את הלב בתפילה - 'היא מדברת על לבה'.
2. צריך לחתוך את המילים בשפתיים - 'רק שפתיה נעות'.
3. אסור להרים את הקול בתפילה - 'וקולה לא ישמע'.
4. שיכור אסור להתפלל - 'עד מתי תשכרין'.
5. הרואה בחברו דבר לא הגון חייב להוכיחו - 'ויאמר לה עד...!'
6. הנחשד לשווא צריך ליידע על כך - 'ויין ושכר לא שתיתי'.
7. שיכור המתפלל כאילו עובד ע"ז - 'אל תתן... בת כליעל'.
8. אסור לשבת ב4 אמות של מתפלל - 'אני האישה הנצבת עמכה'.
9. החושד בחברו לחינם - צריך לרצותו.

פרשנות על תפילת חנה

1. חנה הראשונה שקראה לה' בשם צבאות - התעלמות מהכוחות השונים הפועלים בעולם ופניה ישירה לה' השולט על כל הכוחות בעולם.
2. ר' ישמעאל טען שחנה 'איימה' כביכול על הבורא. היא תהפך להיות סוטה שלא נטמאה. ישקו אותה מי סוטה ובזכות המים שתשתה היא תיפקד.
3. מהו 'זרע אנשים' - רב: איש חשוב. שמואל: זרע שימשח שתי שושלות למלכות (דוד ושאל). ר' יוחנן: זרע השקול כ2 אנשים חשובים (משה ואהרון בכהניו' - כנגדם שמואל בקראי שמו). רבנן: זרע שלא בולט בין האנשים.

סוטה שלא נטמאת ששונה מתברכת: ר' עקיבא: יולדת יותר בקלות, בנים יותר מבורכים. ר' ישמעאל: בנוסף לכך אם היא עקרה היא נפקדת בבנים.

ר"ע סבר שאם היא עקרה היא לא נפקדת. זאת כדי שנשים לא יהפכו בכוונה ל'סוטות שלא נטמאו'.

חנה ביקשה שיהיה לה בן רגיל. לא חריג בין לטובה ובין לרעה. לא חכם מדי, ולא טיפש מדי, לא חזק מדי ולא חלש מדי.

3 באו בטענות אל הבורא

חנה: למה בראת לי דדים אם לא כדי להניק!!!
אליהו הנביא: אתה גרמת לעם ישראל לחטוא!!!
משה רבינו: השפע שהשפעת על עם ישראל גרם להם לחטוא!!!

ה' הודה למשה רבינו ואליהו הנביא שהם צודקים!

ר' יוסי בן זמרא: היושב בתענית בשבת קורעים אפילו גזר דין של 70 שנה.
 למרות זאת הוא ייענש על כך שביטל את עונג השבת.
 כדי להמנע מעונש עליו להתענות תענית נוספת על התענית שהיתה בשבת.

פרשנות על תפילתו של משה בחטא העגל

1. 'לך רד' - אחרי שה' פיטר את משה רבינו תשש כוחו של משה. מה שגרם למשה לחזור ולהתחזק היתה 'בקשתו' של ה' - 'הרף ממני'.
 מהבקשה הבין משה שיש לו כח להשפיע על הבורא!
2. 'ועתה הניחה לי' - מלמד שתפסו משה כביכול לה' בכנף בגדו והכריח אותו למחול לעם ישראל.
3. מה פירוש 'ויחל' - ר' אלעזר: משה הרבה בתפילה.
רבא: כביכול הפר משה לבורא את נדרו - מלשון 'לא יחל דברו'.
שמואל: משה מסר את עצמו למיתה ('מחני נא') כדי להציל את בני ישראל.
ר' יצחק: משה 'החיל' (גרם לחול) על בני ישראל את מידת הרחמים.
רבנן: 'חולין לך מעשות כדבר הזה!
ר' אליעזר הגדול: משה חלה במחלת 'אחילו' (קדחת עצמות).
4. 'נשבעת להם בן' - ה' נשבע לאבות בשמו הנצחי ולא באדמה ובשמים הזמניים.
5. 'אשרי תלמיד (משה) שרבו (ה') מודה לו - 'סלחתי כדברך'.